

Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์)

Volume 5 | Issue 2

Article 3

1993-08-01

นโยบายและการจัดบริการเพื่อส่งเสริมให้ นักศึกษาพยาบาลคงอยู่จนสำเร็จการศึกษา

ประนอม รอดคำดี

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns>

Part of the [Nursing Commons](#)

Recommended Citation

รอดคำดี, ประนอม (1993) "นโยบายและการจัดบริการเพื่อส่งเสริมให้ นักศึกษาพยาบาลคงอยู่จนสำเร็จการศึกษา," *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์)*: Vol. 5: Iss. 2, Article 3.

DOI: 10.58837/CHULA.CUNS.5.2.3

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns/vol5/iss2/3>

This Original article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์) by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

นโยบายและการจัดบริการเพื่อส่งเสริมให้ นักศึกษาพยาบาลคงอยู่จนสำเร็จการศึกษา

ประนอม รอดคำดี*

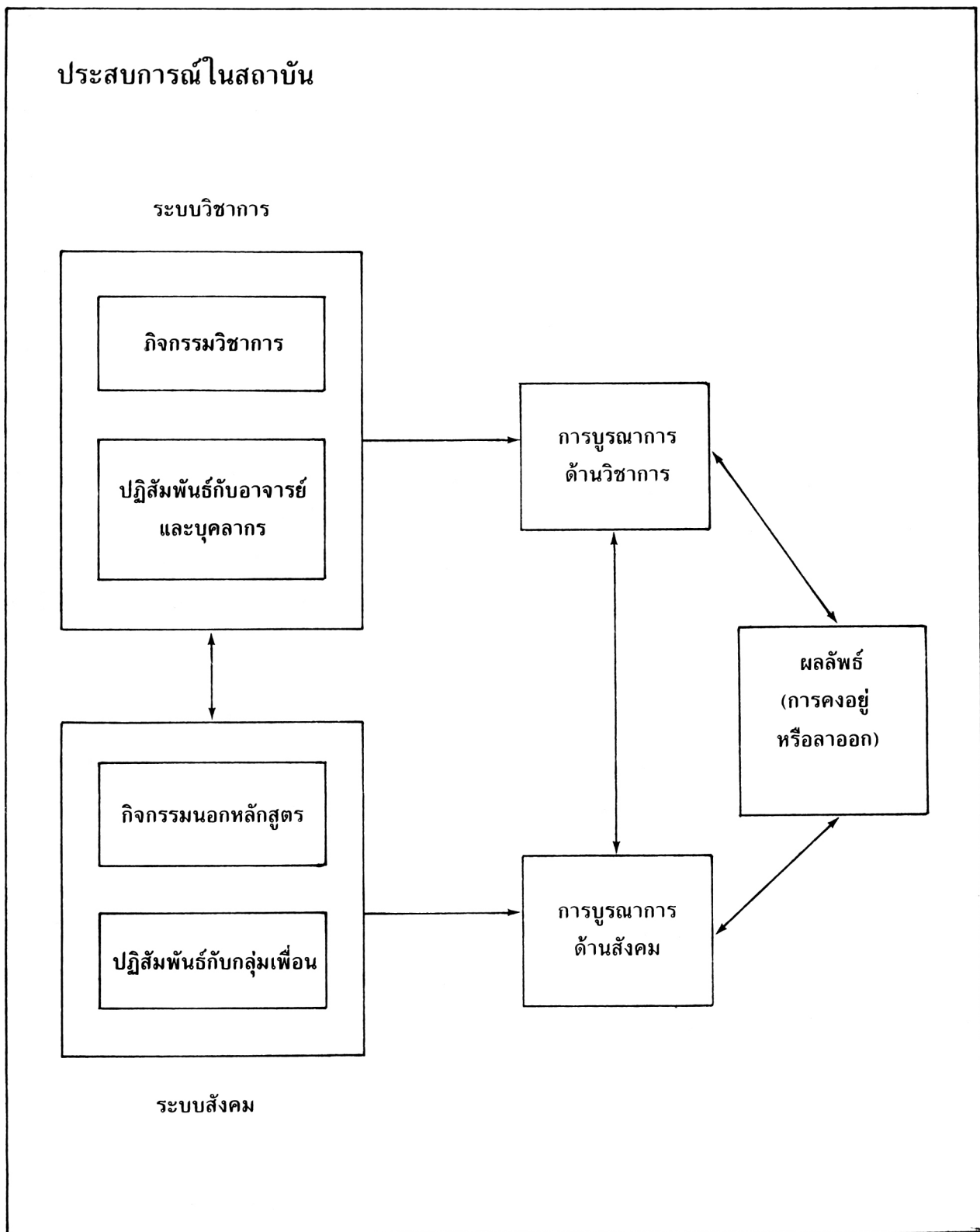
ปัจจุบันสถาบันการศึกษาพยาบาลหลายแห่งประสบกับปัญหานักศึกษาลาออกในระหว่างการศึกษา ซึ่งเป็นการสูญเสียทรัพยากรที่ลงทุนในการจัดการศึกษาไปอย่างน่าเสียดาย และที่สำคัญยังส่งผลกระทบต่อแผนการผลิตบัณฑิตที่ได้ผลไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพในระยะสั้นและระยะยาวมีแนวโน้มจะอยู่ยากมากขึ้น โดยเฉพาะในโรงพยาบาลของรัฐในชนบท นักการศึกษาพยาบาลจึงควรเพิ่มความสนใจต่อเรื่องการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูดนักศึกษาที่ได้เข้ามาในหลักสูตรแล้วให้คงอยู่จนตลอด และสำเร็จการศึกษาไปเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อไป

เมื่อนักศึกษาพยาบาลเข้ามาอยู่สถาบันการศึกษา เขาเหล่านั้นจะหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาไปไม่ได้ สิ่งแวดล้อมที่นักศึกษาต้องประสบนี้ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมที่จัดอยู่ในระบบวิชาการ (academic system) ซึ่งนักศึกษาจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ในระหว่างการเรียนรู้กับอาจารย์ บุคลากรหลายฝ่าย ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็นด้านวิชาชีพของตัวนักศึกษา ส่วนระบบที่สองคือระบบของสังคม (social system) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกันเป็นกลุ่มในกิจกรรมนอกหลักสูตร ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน และเพื่อการตอบสนองความต้องการ

ส่วนบุคคล ถ้านักศึกษาสามารถบูรณาการ การมีปฏิสัมพันธ์ทั้ง 2 ระบบ ได้ราบรื่นกลมกลืนมากเท่าใด ก็คงส่งผลให้นักศึกษาผู้นั้นสามารถคงอยู่ในหลักสูตรการศึกษาเป็นระยะเวลานานยิ่งขึ้นเท่านั้น แม้ว่าความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากันได้ดีในระบบสังคมไม่น่าจะส่งผลถึงการคงอยู่ในหลักสูตร โดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา แต่มีผู้ศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในการมีปฏิสัมพันธ์ในระบบสังคมของสถาบันการศึกษา มีแนวโน้มที่จะคงอยู่จนสำเร็จการศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีความพึงพอใจน้อยกว่า ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบดังกล่าวปรากฏในภาพที่ 1

นักศึกษาที่มีความพึงพอใจกับการมีปฏิสัมพันธ์กับ ครู อาจารย์ บุคลากร และเพื่อนนักศึกษาจะสามารถปรับตัวให้กลมกลืนไปกับทุกสถานการณ์ในระหว่างการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยจากการมีปฏิสัมพันธ์นี้ นักศึกษาจะพัฒนาความรู้สึกผูกพันกับบุคคลดังกล่าว ในฐานะสมาชิกในชุมชนวิชาการเดียวกัน นอกจากนั้นการสร้างเสริมปฏิสัมพันธ์ที่พึงประสงค์ระหว่างคณาจารย์และนักศึกษา ย่อมแสดงให้เห็นถึงการรับผิดชอบของอาจารย์ และสถาบันที่มีต่อการดูแลให้นักศึกษามีความเป็นอยู่ที่ดี และในฐานะที่นักศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งในชุมชนวิชาการ เมื่อเขาเกิดความไว้วางใจความมั่นคงทางใจที่ได้รับจากความเอื้ออาทรที่อาจารย์มีต่อศิษย์ ย่อมจะส่งผล

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 รูปแบบของการคงอยู่ในหลักสูตรของนักศึกษา

ให้นักศึกษายึดมั่นในการรักษาชื่อเสียงของสถาบัน และทุ่มเทพลังเพื่อการศึกษาเล่าเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตนเองตั้งใจไว้ นั่นคือการคงอยู่ในสถาบัน จนจบหลักสูตรการศึกษา

องค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนช่วยให้นักศึกษาคงอยู่โดยตลอดจนสำเร็จการศึกษามีอยู่ 2 แนวทาง คือ การช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบการศึกษาและระบบสังคมในสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยองค์การนักศึกษา คือเป็นแนวทางที่ช่วยน้อง และเพื่อนช่วยเพื่อน รวมทั้งให้ตระหนักถึงการทำความดีให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ ในลักษณะที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในสาขาวิชาที่เรียน ในขณะที่อาจารย์จะทำหน้าที่เป็นผู้คอยประคับประคอง ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาทุกคนอย่างทั่วถึง กิจกรรมหรือบริการที่ควรจัดหรือสนับสนุนให้จัดขึ้นมีดังต่อไปนี้

การปฐมนิเทศ

การปฐมนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาได้ใช้ชีวิตในระหว่างการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลวิชาชีพได้อย่างมีความสุข ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่ควรจัดคือ ก่อนวันเริ่มเรียน ผู้ที่เป็นกำลังสำคัญในการจัดรายการควรจะเป็นกรรมการสภานักศึกษาพยาบาล ซึ่งจะพาน้องใหม่เยี่ยมชมสถานที่สำคัญ ที่ต้องเกี่ยวข้อง และจัดกิจกรรมสังคมให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง และอาจารย์ โดยเฉพาะอาจารย์ที่จะรับผิดชอบนิเทศนักศึกษาบนหอผู้ป่วย หรือในชุมชน อาจมีการแลกเปลี่ยน ภาพถ่าย เบอร์ดัวร์-โพร์ท ที่อยู่ รวมทั้ง แจกคู่มือ และระเบียบปฏิบัติให้นักศึกษาใหม่ กิจกรรมนี้จึงนับว่าเป็นการบูรณาการระบบการศึกษาและระบบสังคมเอาไว้ในวันแรกของการเข้าสู่หลักสูตรการศึกษาพยาบาล

การจัดกลุ่มทบทวนบทเรียน

การจัดกลุ่มทบทวนบทเรียน เป็นการบูรณา

การชีวิตสังคมกับชีวิตการศึกษา โดยการจัดให้นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ได้ทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียนกับรุ่นพี่หรือเพื่อนที่แม่นในเนื้อหาวิชาคณาจารย์ จะมีส่วนช่วยในการจัดเวลาที่ทั้งสองฝ่ายว่างตรงกัน หรือในช่วงเวลาที่จำเป็น เช่นช่วงใกล้สอบ จัดหาสถานที่ที่เหมาะสม รวมทั้งอำนวยความสะดวกด้านอื่น โดยติดตามดูแลของจัดโครงการอย่างต่อเนื่อง บางครั้งอาจพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนี้ให้การทบทวน และผู้รับการทบทวนไม่ค่อยราบรื่น ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือทั้งสองฝ่ายต้องการยุติรายการ หรือต้องการผู้ที่เหมาะสมกว่าก็ต้องช่วยแก้ไขปัญหให้ได้ การจัดกลุ่มรายงานนี้ ผู้บริหารโครงการอาจเป็นกรรมการสภานักศึกษาหรืออาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาที่ได้รับมอบหมายเป็นทางการ การจัดโครงการนี้ควรจะเริ่มตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกในหลักสูตรการศึกษาพยาบาล

การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ

กระบวนการให้การปรึกษาทางวิชาการเป็นภาระรับผิดชอบที่สถาบันการศึกษาพยาบาลต้องจัดขึ้นเพื่อจะส่งเสริมความก้าวหน้าของนักศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและที่สำคัญคือ นักศึกษาทุกคนจะต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการประจำตัวที่จะดูแลนักศึกษาผู้นั้น โดยตลอดหลักสูตรการศึกษา อาจารย์กับนักศึกษาจึงต้องมีการนัดพบพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับทราบความก้าวหน้าของการลงทะเบียนเรียนวิชาในหลักสูตร รวมทั้งผลการเรียนแต่ละวิชา

การให้รางวัลทางวิชาการ

การให้รางวัลแก่ผู้มีผลการเรียนดีเด่นเป็นการย้ำให้เห็นถึงการยึดมั่นต่อแนวคิดความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันการศึกษาพยาบาล อาจมีการเลือกนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีเข้าเรียนรายวิชาที่เปิดสอนเป็นพิเศษโดยเฉพาะที่เรียกว่า Honor Program หรือเลือก

ให้เป็นผู้ช่วยวิจัยในโครงการวิจัยของอาจารย์ นักศึกษาที่ได้รับเลือกย่อมจะเกิดบูรณาการระหว่างระบบสังคมคือการได้ทำงานใกล้ชิดกับอาจารย์ และระบบวิชาการคือ ได้ขยายพรมแดนความรู้ ได้เรียนรู้สิ่งที่ทำวิจัยหรือเรียนไปพร้อมกับอาจารย์ นอกจากนั้นยังเกิดตระหนักในการระดมทุนที่ตนเองต้องช่วยรับผิดชอบให้สถาบันบรรลุถึงเป้าหมายสูงสุด

การให้คำปรึกษาเพื่อจัดการกับความเครียด

การจัดการกับความเครียดในกรณีที่นักศึกษาอาจมีปัญหาด้านการเรียน หรือการปรับตัวเข้ากับระบบสังคมในชุมชนมหาวิทยาลัย จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญทางจิตเวชศาสตร์ หรือสุขภาพจิต เพื่อให้คำปรึกษา จึงต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงที่ทำหน้าที่ทั้งการป้องกันไม่ให้นักศึกษาเกิดความเครียด การเฝ้าระวังในรายที่อยู่ในภาวะเสี่ยง และแก้ปัญหาในรายที่เกิดความเครียดขึ้นแล้ว และได้รับการส่งตัวมาจากอาจารย์ที่ปรึกษา หรือนักศึกษาเข้ามาพบด้วยตนเอง

ระหว่างการพบกันเป็นครั้งแรก ผู้ให้คำปรึกษาจะประเมินสภาพที่เป็นอยู่จริงของผู้รับการปรึกษารวมทั้งประเมินศักยภาพของแหล่งต้นเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด ตลอดจนแหล่งที่ให้ความช่วยเหลือ ข้อมูลที่ได้นี้จะนำมาวางแผนเพื่อลดหรือป้องกันความเครียดและช่วยเพิ่มพูนทักษะการปรับตัว ซึ่งจะครอบคลุมทั้งด้านการโภชนาการ, การออกกำลังกาย, การผ่อนคลายอารมณ์ การควบคุมความคิด การบริหารเวลารวมทั้งทักษะบางอย่างที่จำเป็นต่อการเรียน นอกจากนี้ นักศึกษาอาจได้รับการทดสอบโดยใช้เครื่องมือทางสุขภาพจิต เช่น Self-Esteem Scale เป็นต้น

โครงการเปิดโอกาสทางสุขภาพ (HOPE : Health Opportunity program for Everyone)

เป็นโครงการที่จัดทำโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2-3 ขึ้นไป ที่สนใจและเห็นความสำคัญของการจัดบริการ

วิชาการแก่สังคม ร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการจัดเป็น Health Fair หรือ “สวนสนุกเพื่อสุขภาพ” โดยเชิญชวนให้บริษัทห้างร้านหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพมาร่วมกันออกร้านขายสินค้า หรือนิทรรศการ หรือบริการสุขภาพแก่นิสิต นักศึกษา ประชาชน ในสถาบันหรือบริเวณใกล้เคียง โดยมีการประชาสัมพันธ์หลายรูปแบบ พร้อมกับการวางแผนการประเมินผลเพื่อประโยชน์สำหรับการจัดครั้งต่อไป ทั้งนี้บริเวณการจัดงานควรสะดวกต่อการเดินทางไปมา

การให้บริการ วิชาการแก่สังคม จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการนำความรู้ไปใช้จริงและยังเสริมสร้างความภาคภูมิใจในสถาบัน และหลักสูตรที่ตนเองศึกษาอีกด้วย

สรุป

การจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลอยู่ในหลักสูตร โดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันหลายฝ่าย และต้องเริ่มลงมือดำเนินการตั้งแต่วันแรกที่นักศึกษาก้าวสู่สถาบัน เพื่อสร้างความประทับใจแต่แรกเริ่ม นอกจากนั้นจะต้องมีการติดตามประเมินผลโดยตลอดทุกระยะจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา อาจารย์เป็นทั้งแหล่งทรัพยากร และแหล่งพลังที่จะตอบสนองความต้องการให้นักศึกษาได้มีชีวิตในชุมชนวิชาการอย่างมีความสุข และประสบผลสำเร็จในด้านการศึกษา การส่งเสริมให้นักศึกษามีบูรณาการของทั้งระบบการศึกษา และระบบสังคมจึงเป็นภาระรับผิดชอบที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้

บรรณานุกรม

1. ละออ ดันติศิรินทร์, นันทา เล่าสวัสดิ์ และอรพิน พรหมตัน “ความต้องการบุคลากรทางการพยาบาลในประเทศไทย”. วารสารพยาบาลสาร, ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม) 2536, น. 1-11.
2. Barger, E.Sara & Kline, M.priscilla. “Community Health Service Programs in Academe”. **Nurse Educator**. Vol. 18 No. 6, (Nov - Dec. 1993) pp. 22-26.
3. Courage, M.Myran & Godbey, L.Karolyn. “Student Retention Policies and Services to Enhance Persistence to Graduation”. **Nurse Educator**. Vol 17. No.2, March-April 1992. pp.29-32.
4. Fennell, Reginald “HOPE : Health Opportunity Programs for Everyone” **Journal of College Student Development**, Vol. 34. July. 1993 pp. 305 - 306.